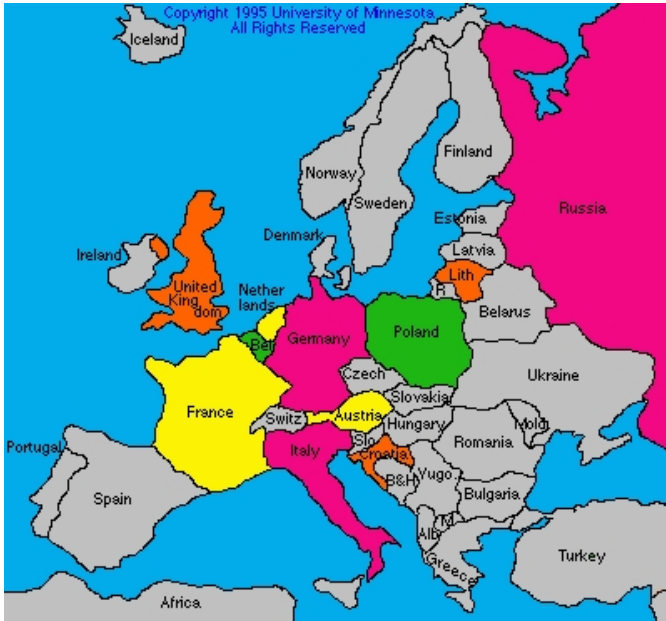

Του Νίκου Γιαννή

Μπορεί να υπάρξει δημοκρατία άλλη από αυτή που ξέρουμε;

Το κράτος – έθνος επικάθησε σε επιμέρους ιδιαιτερότητες και στις περισσότερες περιπτώσεις συνέτριψε στο όνομα της εθνικής ενότητας τις μειοψηφικές ιδιοπροσωπείες, δημιουργώντας μια δημοκρατία, επί τη βάσει μη προϋφιστάμενων κριτηρίων-προϋποθέσεων. Η ευρωπαϊκή δημοκρατία χωρίς να συντρίψει δια της ενότητας την εθνική διαφορετικότητα, όπως έκαναν τα έθνη στο εσωτερικό τους, οικοδομείται ομοίως επί τη βάσει μη προϋφισταμένων κριτηρίων, δηλαδή όχι κατ'εικόνα και καθ'ομοίωση της δημοκρατίας όπως τη δημιουργήσαμε και βιώσαμε στο εθνικό πλαίσιο. Η εθνική δημοκρατία δεν είναι το τέλος της ιστορίας της δημοκρατίας αλλά μόνον η αρχή της. Είναι μόνον η γέννηση της δημοκρατίας ως μιας πορείας όλων των ανθρωπίνων κοινοτήτων του κόσμου, ξεχωριστά και μαζί, προς τη μη βία, τη μέγιστη ευημερία και την ελευθερία για όλους.

Δεν θα ήταν καλύτερα να επιστρέψαμε στη θαλπωρή του έθνους μας;

Προ κρατικής οργάνωσης (200-250 χρόνια πριν) υπήρχαν χιλιάδες πόλεις, δουκάτα, φυλές, φέουδα, φάρες, επικυριαρχίες κ.λπ. Σήμερα αν θελήσουμε να ξετυλίξουμε προς τα πίσω το κουβάρι και η ΕΕ έθνησκε, πηγαίνοντας ακόμη πιο πίσω θα έθνησκαν και τα κράτη και θα

είχαμε εν έτει 2014, περίπου 5.000 έθνη, όσα έχουν καταγράψει οι εθνολόγοι σήμερα, δηλαδή 25 φορές περισσότερα από τα σχεδόν 200 κράτη του ΟΗΕ.

Πως θα αποφύγουμε ένα ολοκληρωτικό υπερ-κράτος και μια συγκεντρωτική γραφειοκρατία των Βρυξελλών;

Πιο ισχυρή Ευρώπη δεν σημαίνει μια τεράστια Ευρώπη. Από τη φύση του ο φεντεραλισμός είναι αντισυγκεντρωτικός, αποδυναμώνει την ισχύ και κατευνάζει την ανισότητα χωρίς να ισοπεδώνει την ετερότητα. Ενότητα μέσα από τη διαφορετικότητα. Σε μια ομοσπονδιακή Ευρώπη, η αυτοδιοίκηση, το κράτος και η ΕΕ θα έχουν διακριτές αρμοδιότητες και με βάση της αρχή της επικουρικότητας η επιδίωξη θα είναι οι αποφάσεις να λαμβάνονται όσο πιο κοντά στους πολίτες. Τέλος, τα διαφορετικά πολιτικά κόμματα, αριστερά, δεξιά, φιλελεύθερα και πράσινα, αναλόγως της εκλογικής τους δύναμης και της πολιτικής διεγκυστίνδας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα επηρεάζουν την ποιότητα, την ένταση, ενδεχομένως και το εύρος των ευρωπαϊκών πολιτικών αποφάσεων.

Υπάρχουν ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα; Πως εκλέγεται η Επιτροπή;

Όχι. Οι ευρωπαϊκές πολιτικές ομάδες συγκροτούνται από το άθροισμα των εθνικών πολιτικών κομμάτων, τα οποία ανταγωνίζονται για την εθνική πολιτική εξουσία κι αυτό είναι παράλογο. Παράλογη είναι και η αντίληψη των Ευρωεκλογών ως δημοσκόπησης των εθνικών κομμάτων. Είναι σαν να ψηφίζεις για τη Βουλή με κριτήριο τι ψηφίζεις στον Δήμο της Αθήνας. Ενώπιον των Ευρωεκλογών του 2014, οι πολιτικές ομάδες, πρέπει για πρώτη φορά να προτείνουν υποψηφίους Προέδρους για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή οι οποίοι θα έχουν τύχη ανάλογη με την εκλογική τους απήχηση. Έτσι για πρώτη φορά τίθενται τα θεμέλια της δημιουργίας ευρωπαϊκών κομμάτων. Το επόμενο βήμα κατ' ελάχιστον θα είναι η σειρά των υποψηφίων να διαμορφωθεί με εσωτερικές εκλογικές διαδικασίες στα εθνικά κόμματα ώστε οι Ευρωβουλευτές να είναι εντολοδόχοι των (κομματικοποιημένων έστω) πολιτών και όχι των εθνικών αρχηγών. Θα ήταν ακόμη καλύτερο τα εθνικά κόμματα να μην ασκούσαν καθόλου επιρροή, αλλά οι πολίτες πρωτογενώς να διαμόρφωναν το εκλογικό πρόγραμμα και τους συνδυασμούς των υποψηφίων, φυσικά ανά ιδεολογική και πολιτική οικογένεια., ως εθνική έκφανση της αντίστοιχης ευρωπαϊκής. Τέλος για την εκλογή του Προέδρου της Επιτροπής απαιτείται τελική συμφωνία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Ευρωπαϊκά κόμματα και ευρωπαϊκή κυβέρνηση σημαίνουν ύπαρξη ευρωπαϊκού δήμου. Υπάρχει; Πως μπορεί να δημιουργηθεί;

Ας μην υποτιμούμε τους εαυτούς μας. Ένα πρωτόλειο ευρωπαϊκού δήμου υπάρχει ήδη. Όμως, ένα είδος υποχρεωτικής ενδοευρωπαϊκής κινητικότητας, ανάλογο του ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus για τους φοιτητές, θα πρέπει να επιβληθεί κατά κάποιον τρόπο σε όλους, φαναρτζήδες, δικαστές, οδοντιάτρους, μεσίτες, δημοτ. συμβούλους, παραγωγούς, φοροφυγάδες και `με τον σταυρό στο χέρι`, ράθυμους κι εργατικούς. Μόνον αν περνούμε ένα μέρος του χρόνου μας σε άλλη χώρα της ΕΕ θα αποκτήσουμε ισχυρότερη συνείδηση κοινότητας. Στην Ευρώπη σήμερα, το 16% δεν έχει ταξιδέψει σε άλλη χώρα της ΕΕ, το 25% μόνο 1-2 φορές και το 59% αρκετές φορές. Η Ελλάδα, όπου οι αριθμοί αυτοί είναι σχεδόν ανάποδα, επειδή είναι περιφερειακή χώρα και κάπως απομονωμένη από γεωγραφική άποψη ως προς την ΕΕ, αλλά και με διαφορετική ιστορική διαδρομή, χρειάζεται επιπλέον ενέσεις κινητικότητας.

Είναι ο φεντεραλισμός το όχημα του γερμανικού ηγεμονισμού στον ευρωπαϊκό χώρο;

Αν η επίσημη Γερμανία προβάλλει ένα τέτοιο σχέδιο για την Ευρώπη οι εθνικιστικές, λαϊκιστικές και οπισθοδρομικές δυνάμεις εντός αυτής θα προβάλλουν σθεναρές αντιστάσεις προτιμώντας τον απομονωτισμό και την αποστροφή προς τη διευρωπαϊκή αλληλεγγύη. Ο φεντεραλισμός είναι αντιηγεμονικός κι αντιεραρχικός, διασπείρει την εξουσία. Είναι προτιμότερο η γερμανική ισχύς να κατευνάζεται και διυλίζεται διαμέσου των μηχανισμών και προϋπολογισμού της ΕΕ παρά να τη διαπραγματεύεται και να την επιβάλλει η Γερμανία διμερώς με την Ελλάδα και κάθε άλλο κράτος. Η πρώτη περίπτωση στην ιστορία, μιας πολύ περιορισμένης έστω, αλλά οικειοθελούς υποστολής του εθνικού εγωισμού και συμφέροντος είναι η ευρωπαϊκή ενοποίηση εδώ και 64 χρόνια, την οποία η Γερμανία στηρίζει σταθερώς και σθεναρώς. Ούτε τα δημογραφικά δεδομένα της Γερμανίας, ούτε η προοπτική μαζικής αντισυσπείρωσης σε ενδεχόμενες γερμανικές ηγεμονικές τάσεις, αλλά ούτε και η μέση γερμανική κουλτούρα και συλλογική μνήμη ευνοούν μια τέτοια ηγεμονική προοπτική.

Είναι ρεαλιστικό να ελπίζουμε σε μια πολιτικά ενωμένη Ευρώ πη;

Η συγκυρία των Ευρωεκλογών του 2014, εν μέσω βαρύτατης και κατεσπαρμένης σχεδόν παντού κρίσης όλων των ειδών και αξιοπρόσεκτων θεσμικών αλλαγών στο ευρωπαϊκό σύστημα που τώρα τίθενται σε ισχύ, είναι σαν όλα να συνωμοτούν ώστε το 2014-2016 να εξελιχθούν σε καμπή για την ευρωπαϊκή ιστορία. Ο ρεαλισμός είναι η προσφιλής μέθοδος όσων δεν θέλουν να διακινδυνεύουν προσωπικά παρά να κατασπεύδουν όταν όλα έχουν

κριθεί, χωρίς η ιστορία τελικώς να τους χρωστάει τίποτα. Όμως αυτό που συμβαίνει στη ζωή δεν είναι αυτό που προβλέψαμε, αλλά αυτό που θελήσαμε. Η λύση δεν είναι η συγκεντρωτική εξουσία, ο εθνικισμός και ο σπάταλος δημόσιος τομέας, αλλά η ελευθερία και η δημιουργία, η συμμετοχική δημοκρατία και η συμμετοχική ηγεσία και ο φεντεραλισμός-ομοσπονδία-πολιτική ένωση.